

آلبوم «مقتل خوانی» رونمایی شد

آلبوم «مقتل خوانی» اثر آوازی مشترک حسین علیشاپور و بامداد فلاحتی در «خیمه هنر» رونمایی شد. آلبوم «مقتل خوانی» اثر آوازی مشترک حسین علیشاپور و بامداد فلاحتی که از سوی انجمن موسیقی ایران منتشر شده، در «خیمه هنر» رونمایی شد. محمدعلی مرآئی، مدیر عامل انجمن موسیقی ایران در مورد این آلبوم توضیح داد: این آلبوم در حقیقت حاصل ویزیرنامه عاشورایی «خیمه هنر» است که به همت همکارانم در انجمن موسیقی ایران منتشر می‌شود. آغاز به کار تولید این پروژه نیز از یک سال قبل بوده که به تازگی و همزمان با آغاز ماه محرم امسال به اتمام رسیده‌است. وی گفت: حسین علیشاپور و بامداد فلاحتی دو آوازخوان باسابقه موسیقی اصیل ایرانی با بهره‌مندی از اشعار فخیم مرتبط با واقعه عاشورا به صورت تک‌خوانی و همخوانی این اثر را خلق کرده‌اند. در این آلبوم قطعات «باز این چه شورش است»، «یک قطره باران»، «کیه بر نی»، «دریا»، «مجنون» و «نی‌نامه» و «جام شفق» با اشعاری از محتشم کاشانی علی معلم، قیصر امین‌پور، رویا باقری، شاکر یزدی، شهاب‌الدین موسوی و حمیدرضا برقی خوانده شده‌است.

پائولو سورتنینو جشنواره ونیز ۲۰۲۵ را افتتاح می‌کند
«لا گراتسیا» فیلم جدید پائولو سورتنینو با بازی تونی سسر ویلو، جشنواره فیلم ونیز ۲۰۲۵ را افتتاح می‌کند. فیلم «لا گراتسیا» ساخته پائولو سورتنینو، یک داستان عاشقانه است که در آن این کارگردان برنده اسکار دوباره با تونی سرویلو، بازیگر «ریایی بزرگ» همکاری کرده، به عنوان افتتاحیه جشنواره فیلم ونیز اسمال انتخاب شد. «لا گراتسیا» که می‌توان آن را در انگلیسی به عنوان «گریس» یا «رحمت» ترجمه کرد، در بخش رقابتی جشنواره هم حضور خواهد داشت. تونی سرویلو در این فیلم در برابر آن‌فرزنی بازیگر ایتالیایی، که به تازگی بازیگر فیلم موفق «الماها» ساخته فرزان اوزپتک بود، نقش آفرینی می‌کند.

هنرپیشه امریکایی معتقد است که هواداران ترامپ خود را از حقیقت جدا نگه می‌دارند و بیشترین آسیب را خواهند دید. جیسون بیتمن، هنرپیشه اهل امریکا و بازیگر سریال «اوزارک» در مصاحبه با نیکول والاس در شبکه تلویزیونی ام‌اس‌ان بی‌سی ادعا می‌کند که خود را از حقیقت جدا نگه می‌دارند. بیتمن به بینندگان شبکه فاکس نیوز می‌تازد و می‌گوید هیچ‌کس سعی نمی‌کند حقیقت را از حامیان ترامپ پنهان کند؛ همه‌جا مشهود است. باید خیلی تلاش کنید که خود را از مفیاق و عقل سلیم جدا نگه دارید. همه‌جا وجود دارد، به جز فاکس. با بریت‌بارت، یسا هر جا که تبلیغاتش را پخش می‌کنند. بیتمن در ادامه با اعتراف بر اینکه نمی‌تواند سخنرانی‌ها و مصاحبه‌های ترامپ را تماشا نکند، گفت: واقعا شگفت‌زده هستم. نمی‌توانم تماشا کنم. کارهایی که می‌کند و حرف‌هایی که می‌زند، به علاوه اینکه ۸۰ میلیون نفر حاضرند همین فردا دوباره به او رأی دهند، یک پدیده اجتماعی است، یک پدیده سیاسی که نمی‌توانم درک کنم. بیتمن در پایان خاطر نشان کرد: به نظر من عده زیادی از افرادی که به‌او رأی داده‌اند، کمتر نین آمادگی را برای تحمل برنامه‌های ترامپ دارند و این بسیار غم‌انگیز است، می‌دانید؟

سیلما

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران

صاحب امتیاز: پیام‌آوران نشر روز
مدیر مسئول: محمدجواد اخوان
سر دبیر: غلامرضا صادقیان
آدرس: تهران، خیابان بیهقی
کوچه شهید اکبر زجاجی (چهاردهم غربی)، پلاک ۱۲
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۵۴۵۴۸۸
روابط عمومی: ۸۸۵۲۳۰۶۰- فکس: ۸۸۴۹۸۴۶۶
توزیع: مؤسسه نشر گستر امروز نوین ۸۸۷۳۰۹۴۲
چاپ: همشهری
Public@JavanOnline.ir

| روزنامه جوان | شماره ۷۳۴۵ | دوشنبه ۱۶ تیر ۱۴۰۴ | ۱۱ محرم ۱۴۴۷ | اذان ظهر: ۱۲:۰۹ | غروب آفتاب: ۱۹:۴۳ | اذان مغرب: ۱۹:۴۴ | نیمه شب شرعی: ۲۳:۱۷ | اذان صبح فردا: ۰۳:۱۱ | طلوع آفتاب فردا: ۰۵:۴۶

نگاهی به ظرفیت‌ها، آسیب‌ها و موانع پیش‌روی هنر تعزیه در سال‌های اخیر

تماشاخانه‌ای به وسعت تاریخ و تراژدی

عکس از اجرای تعزیه

روزبه فکور

هنر تعزیه قدمتی چندصد ساله در ایران دارد. نگاهی به اسناد تاریخی نشان می‌دهد تعزیه از زمان حکومت صفویه در ایران شکل گرفته و پس از گذشت سالیان دراز همچنان حفظ شده است. این هنر ظرفیت‌های زیادی در معرفی به مردم کشورهای دیگر دارد، ولی غفلت از آن باعث شده هنر تعزیه در داخل کشور نیز با انحراف روبه‌رو شود. تعزیه در سال ۲۰۰۹ میلادی به عنوان نوعی نمایش آیینی مذهبی در سازمان جهانی یونسکو به ثبت رسید. در پرونده ثبت شده توسط ایران آمده که این هنر، ترکیبی از موسیقی، شعر، روایت، حرکت و نمادپردازی است و اجراهایش غالباً در فضاهای عمومی یا تکیه‌ها انجام می‌شود و با مشارکت مردمی را به دنبال دارد.

اصالت تعزیه مطرح شد، چون یکی از شروط یونسکو این است که آیین ثبت شده باید «زنده، پویا و در حال انتقال نسلی» باشد، اما در سال‌های اخیر انتقال بین نسلی تعزیه مغفول مانده و مثل گذشته، تعزیه روی قواعد و اصول خودش حرکت نمی‌کند. نبود آموزش علمی و فقدان سیاست‌گذاری فرهنگی و نوآوری‌های بی‌شتواته که این روزها به نام روزآمدسازی صورت می‌گیرند باعث تضعیف هنر تعزیه و کم‌رنگ شدن جایگاه آن شده است.

در تعزیه همه چیز روی اصول و قواعد خاص خودش حرکت می‌کند و اجرا کنندگان تعزیه حتماً باید به آن اشراف داشته باشند. همه چیز در تعزیه حساب شده است، مثلاً اگر بازیگر نیم‌دور زد، یعنی از خیمه‌ای به خیمه دیگر می‌رود یا اگر یک دور زد یعنی از یک منطقه به منطقه دیگری ساجه‌جا شده است. اگر دور زدن در جهت عقب‌به ساعت باشد، یعنی به آینده رجوع دارد و اگر بر عکس باشد، یعنی به گذشته اشاره می‌شود. امروزه اینها بعضاً در تعزیه اشتباه اجرا می‌شود، حال آنکه در قدیم حساب و کتاب داشت، به همین خاطر نباید از اصل تعزیه جدا شد.

جاذبیت‌های تعزیه برای خارجی‌ها

در طول سال‌های زیادی که از عمر هنر تعزیه در ایران می‌گذرد، این هنر همیشه برای خارجی‌ها جذاب و شگفت‌انگیز بوده است. از دیرباز چشم‌های کنجکاو توریست‌ها و مخاطبان غربی به تعزیه‌ها در جهان می‌نامد. تعزیه، هنری است

حکمت

امیرالمؤمنین امام علی علیه‌السلام: هر چه را شنیدی برای مردم بازگو مکن که همین برای دروغ‌گویی (تو) کافی است.

بخشی از نامه ۶۹ نهج البلاغه

که در سازمان یونسکو به نام ایران ثبت شده و اگر ما به این موضوع نپردازیم بسیاری از کشورها هستند که این هنر را از دست ما در آورند»

نقش مهم موسیقی در تعزیه

همچنین در تعزیه موسیقی نقش مهمی دارد که این روزها کمتر به آن توجه می‌شود. استادان بزرگی مثل ابوالحسن صبا قائلند که تعزیه حافظ و میراث‌دار گوشه‌های ایرانی است. تاریخ موسیقی ایران گواه آن است که ریشه برخی ردیف‌ها و گوشه‌ها برخاسته از هنر تعزیه هستند، با این توضیح که اسانید قدیمی تعزیه گوشه‌ای را خلق کردند که به تدریج وارد موسیقی ایرانی شده است.

منصور قربانی از پژوهشگران موسیقی آئینی و مذهبی درباره اهمیت موسیقی در تعزیه می‌گوید: «هر کدام از آوازها نوعی از عاطفه و احساس را به مخاطب انتقال می‌دهند، بنابراین انتخاب آواز در روضه و تعزیه و نظیر اینها نکته بسیار مهمی است. مثلاً آواز ششور و متعلقات آن با موضوعات و مفاهیمی همچون حزن و اندوه و پشیمانی و احساساتی از این دست همخوانی دارد، اگر خواننده به اشتباه برای انتقال این مفاهیم و معانی به آواز ششور و متعلقات آن با موضوعات احساسات مخاطب را تحت تأثیر قرار دهد و فضای مورد نظر را ایجاد کند تعزیه روضه‌خوانی، مداحی یا ترانه‌خوانی یا نالان گویی نیست، بلکه همه هنرها را از تصنیف گرفته تا آواز، رنیم، ادبیات روایی و دیگر هنرها را در خود دارد.

با وجود چنین ظرفیت بزرگ و مهمی در معرفی تعزیه و هنرهای ایرانی، این هنر در این سال‌ها نتوانسته رسالت مهم و بزرگ خودش را انجام دهد. مرحوم استاد هاشم فیاض قائل بود که نوآوری در هنر تعزیه موضوعیت دارد و امکناپذیر است، به شرط آنکه از اصل موضوع دور نشویم. به گفته استادان پژوهشگران این حوزه، تمامی آسیب‌هایی که امروز در هنر تعزیه شاهدیم ناشی از بی‌دانشی‌ها و بی‌تدبیری‌هایی است که به

اسم نوآوری اتفاق افتاده است. بنا به نظر منصور قربانی اینکه در تعزیه تارومپت بسیار دیگری یک ملودی غربی نواخته شود، نوآوری نیست، بلکه خطا و آسیب است. امروز از آنجا که منابع علمی و تخصصی در حوزه تعزیه وجود ندارد، متأسفانه از اصل دور شده‌ایم و این یک فاجعه است.

علیرضا حیدر پورفرزد از تعزیه‌خوانان قدیمی کشور می‌گوید: متأسفانه تعزیه کشور در حد سوگواره تقلیل یافته و کار به جایی رسیده که در گورستان‌ها تعزیه‌ها خوانی می‌شود. اینکه در فضای مجازی ویدئوهایی از قرار گرفتن شمر روی موتورسیکلت دست به دست می‌شود یا عروسک شیر تعزیه به مورد تمسخر قرار می‌گیرد، ربطی به پژوهشگران تئاتر در دنیا از تعزیه به خاطر ویژگی‌های اجرایی آن به عنوان یک هنر کامل و اعجاب‌انگیز یاد کرده‌اند، حتی می‌بینیم که در ساختار و درام تعزیه نظارت بر تولد برشت، نمایشنامه‌نویس آلمانی در حوزه فاصله‌گذاری وجود دارد، در حالی که این نویسنده و کارگردان تئاتر آلمانی تعزیه ایران را ندیده است. پیتر بروک که یکی از مشهورترین کارگردان‌های سینما و تئاتر است، وقتی در جشنواره آوینیون با تعزیه روبرو می‌شود، آن را یکی از اعجاب‌انگیزترین نمایش‌ها در جهان می‌نامد. تعزیه، هنری است

شعر

مهدی زراعی از شاعران آئینی :

توانایی در سرودن شعر عاشورایی مطالعه تاریخی می‌خواهد

تشخیص نیست. این نشان دهنده محروم بودن اغلب شعرا از یک منظومه «ذهنی- زبانی» منسجم و مستقل است. این شاعر آئینی با اشاره به سطحی و شعاری بودن تعداد قابل توجهی از آثار توضیح داد: این اشعار به منظور جلب مخاطب حداکثری در هیئات است که باعث می‌شود شاعر و به تبع آن شعر دچار قافاقت و نزول شوند، به جای آنکه دست مخاطب را بگیرند و به سطوح بالاتری ارتقا دهند.

او با تأکید بر اینکه در بین شاعران جوان هم افراد علاقه‌مند و با استعداد وجود دارند، افزود: این افراد می‌توانند ادامه‌دهنده این راه باشند، اما این راه، مسیری نیست که بشود یک شبه رص ده ساله را پیمود، بلکه راهی است که نیاز به مطالعه آثار

بزرگان شعر و ادب در همه زمینه، مطالعه آثار تاریخی، دینی و مذهبی، نقد و بررسی آثار کلاسیک و معاصر دارد. ارتباط با اسانید معتبر و شرکت در دوره‌های آموزشی هم می‌تواند در کنار مطالعات شخصی کمک‌کننده باشد.

به گفته شاعر مجموعه «کاپوس شاخه‌های شکسته» در ارتباط با اسانید حوزه شعر به شدت باید از مجیز‌گویی و چاپلوسی پرهیز کرد، چراکه رفتارهای این چنینی در تضاد کامل با سیره اهل بیت(ع) است که ما به عنوان شاعر آئینی سنگ آن بزرگواران را به سینه می‌زنیم. زراعی با اشاره به بودجه کلان برخی ارگان‌ها و نهاده‌ها در زمینه‌های هنری و ادبی توضیح داد: یکی از وظایف اصلی این ارگان‌ها نظارت دغدغه‌مند بر ترانه‌هایی است که در هیئات و دسته‌ها خوانده می‌شود. این ترانه‌ها در سیطره دایره محدود چند نفری قرار دارند که همه تریبون‌ها و رسانه‌های مکتوب، مجازی و دیداری و شنیداری را در اختیار دارند، همیشه و همه جا هستند و چهره‌نمایی می‌کنند.

این شاعر ادامه داد: در یک برنامه نفر شماره یک میزبان است و نفر شماره دو میهمان برنامه و در یک شبکه دیگر همین دو نفر مجدداً حضور دارند، فقط جای میزبان و میهمان عوض شده است. در جشنواره کلان ملی چند نفر ثابت به ترتیب دبیر و داور هستند و بودجه‌ها را سر سفره‌ای که پهن است به نوبت تقسیم می‌کنند، تو خود حدیث مفصل بخوان از این مجمل ...

او با تأکید بر اینکه شاعران اهل بیت(ع) نه فقط در متن شعر که در متن زندگی و سلوک شخصی و اجتماعی خود هم باید اهل بیته باشند، ادامه داد: اگر مواردی همچون تزکیه نفس و مسائلتی از این قبیل برای دیگران مستحب باشد، برای شاعر آئینی از نان شب هم واجب‌تر است.

تجسمی

هنرمندان تجسمی، خودجوش به «خیمه هنر» آمدند

مدیر کل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از خلق بیش از ۱۷۰ اثر هنری توسط ۶۵ هنرمند در ویژه برنامه عاشورایی «خیمه هنر» خبر داد. به گزارش «جوان»، آیدین مهدی‌زاده، مدیر کل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره پروژه هنرهای تجسمی در «خیمه هنر» به مهر گفت: بخشی از ارائه‌های هنری در ویژه‌برنامه «خیمه هنر» به هنرهای تجسمی اختصاص داده آثاری که به نوعی با واقعه عاشورا و مفاهیم مرتبط با کربلا پیوند دارند. دوستان هنرمند با نگاهی همدلانه، در این روزها آثاری را در این فضا خلق کرده‌اند. تا شامگاه هشتم محرم، طبق آماری که همکارانم جمع‌آوری کرده‌اند، حدود ۶۵ هنرمند در پهنه رودکی حاضر شدند و مشغول به خلق اثر شدند. بعضی از این هنرمندان تنها چند ساعت در برنامه حضور داشتند و برخی دیگر چند روز در محل مشغول کار بودند.

وی با اشاره به تنوع رشته‌های هنری حاضر در این برنامه بیان کرد: در این مدت هنرمندان مختلفی از جمله نگارگران، نقاشان، خوشنویسان، گرافیست‌ها، تصویرسازان و حتی هنرمندان حوزه پتینه‌کاری و هنرهای نزدیک به صنایع‌دستی در «خیمه هنر» حضور پیدا کردند و به‌صورت زنده و در تعامل با مخاطب، آثارشان را خلق کردند.

مهدی‌زاده این اتفاق را کاملاً خودجوش برشمرد و عنوان کرد: با یک فراخوان عمومی میان هنرمندان و گروه‌های هنری تهران، از آنها دعوت شد تا به صورت داوطلبانه و نذری در این رویداد شرکت کنند.

وی با تأکید بر ادامه‌دار بودن این روند گفت: تا این لحظه حدود

و گفتیم: «بابا، لطفاً، لطفاً این را نفروش.» من هرگز به تهیه‌کنندگی فکر نکردم بودم، اما این پروژه را خیلی دوست داشتم. بنابراین از پدرم به خاطر اینکه این فرصت را به من داد و آن را نفروخت، تشکر می‌کنم. در این مراسم کریستوف موجه، مدیر اجرایی جشنواره بین‌المللی کارسووی واری هم با اهدای یک تندیس گوی کر بستانل جشنواره، کرک داگلاس را غافلگیر کرد. این فرم گوی بلورین از سسی و پنجمین سالگرد جشنواره در سال ۲۰۰۰ استفاده شده، در حالی که داگلاس نسخه طراحی قدیمی‌تر را پیشتر دریافت کرده بود. داگلاس که همراه برادر زاده زانتز، تهیه‌کننده پل زانتز و اعضای خانواده فورمن در جشنواره حضور یافته بود با یادآوری خاطرات گفت: وقتی ما اولین بار به اینجا آمدیم، جشنواره تازه کارش را شروع کرده بود. یک جشنواره تازه متولد شده بود و میلوش احساس می‌کرد حضور در جشنواره برای کشورش مهم است. وی افزود: تحلیل از فیلمی از ۵۰ سال پیش غیر معمول است؛ بازگشت به صحنه جرم، جایی که میلوش بزرگ شده با تمام دستاوردهایش، لذت‌بخش است. وی همچنین به فهرست رقبای افسانه‌ای این فیلم در اسکار ۱۹۷۶ نگاهی انداخت و گفت: «بعداً نظر سگی» «آروارها»، «بری لیندون» و «شویل» می‌شد و گفت: از شمای می‌پرسم: در ۲۰ سال گذشته، آیا تا به حال فیلمی با این کیفیت در امریکا ساخته شده است؟

داگلاس با تأکید بر اینکه سیاست‌اکنون یک کار سودآور شده است، گفت: پول وارد دموکراسی شده و مردم برای کسب درآمد وارد سیاست می‌شوند. ما در امریکا تلاشمان حفظ یک آرمان و آرمان‌گرایی بود که امروز دیگر وجود ندارد. این بازیگر گفت که ترجیح می‌دهد خیلی وارد جزئیات نشود، زیرا اخبار گویای همه چیز است. او اظهار کرد از این امر نگران و عصبی است و یادآوری کرد: فکر می‌کنم همه ما مسئولیم که مراقب خودمان هم باشیم. نمایش نسخه ترمیم شده «پرواز بر فراز آشیانه فاخته» که

در پنجاهمین سال ساخته شدن «پرواز بر فراز آشیانه فاخته»، مایکل داگلاس گفت قصد بازگشت به بازیگری را ندارد و باور دارد ایده آلبیس امریکایی دیگر وجود ندارد و کشورش در استبداد به سر می‌برد. به گزارش مهر به نقل از ورائیتی، مایکل داگلاس اسمال میهمان جشنواره کارلووی واری شد تا در جایگاه کمتر شناخته شده‌اش به عنوان تهیه‌کننده به یاد آورده و برای خلق یکی از مهم‌تر ین فیلم‌های تاریخ، یعنی «پرواز بر فراز آشیانه فاخته» تجلیل شود.

مایکل داگلاس که هم‌زمان با نمایش نسخه ترمیم شده فیلم کلاسیک «پرواز بر فراز آشیانه فاخته» اثر میلوش فورمن در جشنواره فیلم کارلووی واری حضور یافت، در این جشنواره درباره نگرانی‌هایش از دموکراسی در امریکای دولت ترامپ صحبت کرد.

این چهره برنده جایزه اسکار در کنفرانس مطبوعاتی در پاسخ به سوالاتی درباره وضعیت سیاست در کشورش گفت که این کشور در حال حاضر «در حال لال زدن

به استبداد» است. وی افزود: من به‌طور کلی به این موضوع به عنوان یک واقعیت نگاه می‌کنم، اینکه دموکراسی چقدر از رزمنند و چقدر آسیب‌پذیر است و همیشه باید از آن محافظت شود. امیدوارم آنچه اکنون

با آن دست و پنجه نرم می‌کنیم، مشابه تمام تلاشی باشد که مردم جمهوری چک برای به دست آوردن

آزادی و استقلال خود انجام دادند.